

Jaana Jokinen

Namnbruket i *Nils Holgerssons underbara resa* och i den finska översättningen ur narratologiskt perspektiv

Mitt syfte är att belysa hur namnbruket i fiktion samverkar med berättartekniken och hur översättning påverkar detta förhållande. I min licentiatavhandling diskuterade jag detaljerat namnbruket i *Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige* av Selma Lagerlöf (1906-07). Utgångspunkten var namnforskning och arbetet tillhörde disciplinen litterär onomastik, som i Norden introducerats av bl.a. Reinert Kvillerud.

Efter genomgången av de enskilda namnen dryftades namnens förhållande till bokens olika sfärer: verkligheten, sagan, det undervisande inslaget. Dessutom behandlades namnbruket mot bakgrunden av berättartekniken, dvs. rösten ("vem talar?") och synvinkeln ("vem ser?").

I licentiatarbetet tog jag i korthet upp återgivning av några namn i Aho's översättning. En mera ingående analys har senare lett till intressanta iakttagelser beträffande namnbruket's samspel med synvinkeln och rösten. Ett namn kan vid översättning behandlas på olika sätt: den källspråkliga formen kan bevaras (i Nils Holgersson t.ex. *Smirre*), namnet kan översättas (t.ex. *Rödlinna* > *Punikki*), det kan anpassas ortografiskt (t.ex. *Åsa* > *Oosa/Osa*), ersättas med ett appellativ/ pronomen eller utelämnas. De olika översättningslösningarna påverkar mer eller mindre den narratologiska utformningen och personbeskrivningen.

Litteratur i urval:

Debus, Friedhelm 2002: *Namen in literarischen Werken. (Er)Findung – Form – Funktion*. Akademie der Wissenschaften und der Literatur.

Jokinen, Jaana 2003: *Namnbruket i Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige av Selma Lagerlöf*. Opublicerad licentiatavhandling. Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur. Helsingfors universitet.

Jokinen, Jaana 2006: *Nils Holgersson flyger till Finland*. I: Nordisk Tidskrift 2006:2.

Kvillerud, Reinert 1987: *Personnamnens betydelse, form och funktion hos författaren Maria Gripe*. I: NORNA-rapporter 34.

Rimmon-Kenan, Shlomith 1983: *Narrative Fiction*. Contemporary Poetics.

Windt, Benedicta 2005: *An Overview of Literary Onomastics in the Context of Literary Theory*. I: *Onoma* 40.

Windt-Val, Benedicta 2012: *Personal names and identity in literary contexts*. I: *Names and Identities, Oslo Studies in Language* 4(2).